

اهمیت عفاف و حجاب در قرآن و احادیث

مراجع عظام و عالمان اسلامی برای وجوب پوشش بانوان به قرآن، سنت پیامبر(ص)، روایات معصومان و سیره زنان مسلمان (سیره مسلمین) استناد کرده اند.

گروه فرهنگی **خبرگزاری دانشجو**، مراجع عظام و عالمان اسلامی برای وجوب پوشش بانوان به قرآن، سنت پیامبر(ص)، روایات معصومان و سیره زنان مسلمان (سیره مسلمین) استناد کرده اند که به مواردی از آنها اشاره می

کنیم:

الف - حجاب در قرآن

۱ - (قل للمؤمنين يغضوا من ابصارهم و يحفظوا فروجهم ذلك ازكى لهم ان الله خبير بما يصنعون؛(۱) به مردان مؤمن بگو: چشمانشان را (از نگاه به نامحرمان) فرو گیرند و کانون عفت خویش را حفاظت نمایند. این عمل برای آنها پاکیزه تر است. تحقیقاً خداوند به آنچه انجام می دهید، آگاه است.)

انسان، مقدس تر و پاک تر از این است که درباره شرمگاه ها بیندیشد، چرا که نگاه به موضع حرام، باعث تفکر می شود. بر این اساس، بعضی معتقدند مراد از این فراز آیه (یغضوا من ابصارهم و يحفظوا فروجهم)، ستر عورت است؛ یعنی بر مرد و زن واجب است عورت خود را از یکدیگر بیوشانند، اما ما تقریباً جزم داریم که (یغضوا من ابصارهم) اختصاص به نظر به عورت ندارد، بلکه شاید بیشتر اختصاص به نظر به غیر عورت داشته باشد؛ بنابر این ممکن است مقصود آیه، حفظ شرمگاه ها و نگاه به آنها هر دو مورد توجه باشد.(۲) چون چشم چرانی و نگاه به نامحرمان از آفات مهم ایمان است و غالباً مردان گرفتار آن هستند و زنان نیز تشویق می شوند.

در ادامه آیه، به ضرورت حجاب زن پرداخته و می فرماید: (و قل للمؤمنات یغضن من ابصارهنّ و یحفظن فروجهن و لا یبدین زینتهنّ الا ما ظهر منها و لیضرن بخرهنّ علی جیوبهن و لا یبدین زینتهنّ الا لبعولتهنّ ...؛ (۳) به بانوان با ایمان بگو: چشم های خود را از نگاه به اجنبی فرو پوشند و دامن خویش را (از آلودگی) پاک نگه دارند و زینت و جمال خود را جز آنچه که به طور طبیعی نمایان است، از نامحرمان بیوشانند. و مقنعه و روسری خویش را بر روی سینه ها افکنند و زینت و مواضع زیبایی ها را جز برای شوهران خود نمایان نسازند و....)

مطابق آیه، زن نباید زینت خود را ظاهر سازد، مگر در دو مورد: یک استثنا در مورد خود زینت است، یعنی مگر بعضی از زینت ها و به تعبیر قرآن، زینت ظاهر، و استثنای دوم در مورد افراد است؛ یعنی و مگر برای بعضی از طبقات که غیر شوهر او هستند؛ مانند پدر پسر، برادرزادگان، خواهرزادگان، فرزندان شوهر و چند طبقه دیگر. (۴)

۲ - (یا ایها النبی قل لارواجک و بناتک و نساء المؤمنین یدنین علیهنّ من جلابیبهنّ (۵) ذلک ادنی ان یعرفن فلا یؤذین؛(۶) ای پیامبر! به همسران و دخترانت و زن های مؤمنان بگو که چادر خویش را بر خود فرو پوشند. این کمترین چیزی است تا به عفت شناخته شوند و از تعرض و آزار افراد هوسران محفوظ بمانند.)
شأن نزول آیه

اگر به شأن نزول آیات سوره نور توجه کنیم، فلسفه حجاب به طور کامل روشن می شود.

ابن مرویه از حضرت علی(ع) بازگو می سازد: (جوانی از انصار در مسیر راه، با زنی روبرو گردید که مقنعه خود را پشت گوش هایش انداخته و قسمتی از گردن و سینه های خود را نمایان ساخته بود. همین طور که با چشمانش زینت ها و گام هایش را بدرقه می کرد، ناگهان صورتش به استخوان بر آمده از دیوار اصابت کرد و خون جاری شد. جوان سوگند یاد کرد با همین وضع خدمت رسول خدا شرفیاب شده، موضوع را بازگو نماید. تا چشم پیامبر به جوان افتاد، متأثر شد و فرمود: این پاداش گناه توست، و بی درنگ این آیه نازل گردید.(۷)

قرآن در آیه ۳۰ این سوره، مردان را از چشم چرانی نهی می کند و در آیه ۳۱، زنان را از نگاه و عدم رعایت حجاب کامل بر حذر می دارد، چون می خواهد هم زنان را از بهره کشی مردان از راه چشم و گوش و قوه لامسه باز دارد و هم آنان

را از مسابقه پایان ناپذیر در نشان دادن اندام، عشوه گری ه، طنازی ه، آرایشگری ها مانع شود تا در نتیجه آن، هوس رانی، تجدد طلبی و نوخواهی را در نهاد مردها زنده نسازند و سرنوشت خود را به فلاکت نیندازند. وانگهی دامن زدن به شهوات و هوس های خفته مرده، در واقع افروختن و شعله ور ساختن آتشی است که نوعاً زن ها در آن خواهند سوخت و یا به ابتذال و سقوط شخصیت آنان منجر خواهد گردید.

ب) حجاب از نظر روایات

روایات فراوانی در باره وجوب پوشش از ائمه معصومین نقل شده است، که ما فقط به یک نمونه بسنده می کنیم. فضیل در حدیثی از امام مصعوم(ع) پرسید: آیا بازوهای بانوان از زینت هایی است که خداوند متعال پوشاندن آن را واجب دانسته و فرموده است: زن نباید زینت خود را جز برای همسران و سایر محارم ظاهر سازد؟ فرمود: بلی. (۸)

فلسفه حجاب

پوشش بانوان در اسلام، یک اصل تبعیدی نیست، بلکه مصلحت ها و حکمت هایی دارد؛ از جمله:

۱ - زن مانند مرد، حوایج و نیازمندی هایی دارد که برای تأمین آن، ناگزیر باید از محیط خانه خارج گردد تا بتواند آنها را فراهم سازد. در کتاب های فقهی و حدیثی، خروج زن با اذن شوهر برای تأمین حوایج و شرکت در نمازهای عید فطر، عید قربان، نماز جمعه و جماعت، تجویز شده است؛ پس حجاب برای خروج زن از محیط خانه، تشریح گردیده است.

۲ - شرکت زن در فعالیت های عبادی، سیاسی و اجتماعی و دفاع از حقوق شخصی، تعلیم و تعلم. در این صورت رعایت حجاب واجب می شود تا کام یابی ها منحصر در محیط خانه شود و محیط خارج تنها برای کار و فعالیت باشد.

۳ - احساس امنیت روحی و حراست آنان از خطرات احتمالی و بیماران جنسی و عناصر لا ابالی. پناه بردن برخی از دختران سفید پوست غربی به سیاه پوستان، علاوه بر قدرت جنسی بیشتر، به دلیل قدرت جسمی و دفاعی آنان است.

۴ - حجاب، عامل خودسازی و تهذیب نفس است، چرا که زنان را از خود آرایی، طنازی، خودنمایی و صیادی باز می دارد.

۵ - حفظ نظام خانوادگی و علایق زوجیت، بستگی تام به پوشش بانوان دارد.

ارزش حجاب

امام خمینی (ره) در باره ارزش حجاب می فرماید: (حجاب اسلامی یعنی حجاب وقار، حجاب شخصیت، ساخته من فقیه نیست؛ این نص صریح قرآن است. آن قدری که قرآن مجید بیان کرده، نه ما می توانیم از آن حدود (محدوده) خارج شویم و نه زنانی که معتقد به این کتاب بزرگ آسمانی هستند. (۹)

باید به دنیا تفهیم کنیم که دست یابی به مدارج علمی به معنای پشت کردن به مفاهیم ارزشی دینی و رویکرد به مظاهر فریبای تمدن غربی نمی باشد.

از این جا روشن می شود که چرا فرانسه در ممنوعیت تحصیل دختران با حجاب اسلامی در دانشگاه ها پیشگام شده است، چون نقش آن را در پیروزی الجزایر چشیده است.

فرانس قانون می نویسد: (هر چادری که دور انداخته می شود، افق جدیدی را که بر استعمارگران ممنوع بود، در برابر او می گشاید و بدن زن الجزایری را که عریان شده است، به او نشان می دهد و پس از دیدن هر چهره بی حجابی، امیدهای حمله ور شدن اشغال گران ده برابر می گردد. هر بار که یک زن کشف حجاب می کند، در واقع وجود جامعه الجزایری را بر سیستم دفاعی سست بنیاد، باز و متلاشی شده به اشغال گران اعلام می دارد. (۱۰)

بنابر این، حجاب، پاسخی است به ندای فطرت، نشان تمدن و فرهنگ اسلامی است، فزونی بخش حرمت زنان و مایه سلامت جسم و آرامش روان جامعه است.

اسلام، طرفدار پرده نشینی نیست، اسلام می خواهد زن در حضور مردهای اجنبی، بدن خود را بیوشاند بدون آن که مجبور باشد از اجتماع کناره گیری کند. رعایت پوشش اسلامی در قالب دو اصل (پوشیدگی) و (سادگی)، آثار و نتایج مهمی از لحاظ فردی و اجتماعی در بر دارد.

در مخزن شرف، گهری جز حجاب نیست

شمشیر دیده را سپری جز حجاب نیست

ای ملتی که یک سره در خواب غفلتید

در کاستن ز فرّ نیاکان شتاب چیست؟

پی نوشت ها:

۱- نور (۲۴) آیه ۳۰/

۲- مرتضی مطهری، آشنایی با قرآن، ج ۴، ص ۸۲ - ۸۴، با تلخیص.

۳- همان، آیه ۳۱/

۴- مرتضی مطهری، همان، ص ۹۰/

۵- جلاب، پیراهن یا جامه گشاد شبیه چادر و عبای عربی را گویند؛ المنجد، ماده جلاب.

۶- احزاب (۳۳) آیه ۵۹/

٧- الدر المنثور، ج ٥، ص ٤٠/

٨- وسائل الشيعة، ج ٢٠، ص ٢٠٠ - ٢٠١/

٩- زن از دیدگاه امام خمینی، ص ١٤٧/

١٠- انقلاب الجزائر